

Stichting Waterliniemuseum Fort bij Vechten

Beleidsplan 2023 – 2028

Inhoudsopgave:

Voorwoord	2
Hoofdstuk 1 Achtergronden	3
1.1 De organisatiestructuur	4
1.2 De personele invulling	4
1.3 Vrijwilligers	4
1.4 R-integratie en zorgcliënten	5
1.5 Collectie beleid en beheer	5
1.6 Doelgroepen	6
Hoofdstuk 2 Beschrijving van de bestaande situatie	7
2.1 Tentoonstellingen	7
2.2 Educatie	8
2.3 PR en Marketing	8
2.4 Samenvatting	9
2.5 Overige voorzieningen	9
Hoofdstuk 3 Beleid	11
3.1 Missie	11
3.2 De visie	11
3.3 Strategie	12
3.4 Toelichting op de belangrijkste speerpunten voor de periode 2023 tot 2028	13
Tot slot	15
Bijlagen	16

Voorwoord

Voor u ligt het beleidsplan Waterliniemuseum Fort bij Vechten voor de periode 2023 tot 2028. Het beleidsplan is opgesteld door de Stichting Waterliniemuseum Fort bij Vechten. Deze stichting heeft ten doel: het integraal ontwikkelen van het cultureel erfgoed ensemble Waterliniemuseum Fort bij Vechten als toegangspoort van de Nieuwe Hollandse Waterlinie en de Limes met Castellum Fectio. Wij willen dat doen door het verzamelen van kennis over materiële en immateriële getuigenissen van de Waterlinies in het algemeen en de Nieuwe Hollandse Waterlinie in het bijzonder. Daarbij willen we onze kennis en informatie delen met geïnteresseerde partijen binnen de Nieuwe Hollandse Waterlinie en andere linies. Ook willen wij het besef stimuleren van de betekenis van de Nieuwe Hollandse Waterlinie en de andere linies en de belangstelling ervoor vergroten. Dit beleidsplan voor het Waterliniemuseum Fort bij Vechten geeft een goed zicht op de geformuleerde ambities en de manier waarop we die succesvol willen realiseren, zeker nu zowel de Hollandse Waterlinies en de Limes werelderfgoed zijn geworden.

Bestuur Stichting Waterliniemuseum Fort bij Vechten

Februari 2023

Hoofdstuk 1 Achtergronden

De Stichting Waterliniemuseum Fort bij Vechten is opgezet om de museumfunctie van het fort te borgen en verder uit te bouwen. De Stichting heeft het statutaire doel: *‘het integraal ontwikkelen van het cultureel erfgoed ensemble Waterliniemuseum Fort bij Vechten als toegangspoort van de Nieuwe Hollandse Waterlinie en de andere linies’*.

Bij het nadenken over het Waterliniemuseum stond vooral het *eigenaarschap centraal*: van wie is de Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW) eigenlijk en voor wie wil het Waterliniemuseum betekenis krijgen? Daarom is er veel aandacht voor de maatschappelijke inbedding. Het Waterliniemuseum vertelt verhalen zo dat elke bezoeker zich persoonlijk aangesproken en betrokken voelt. Het is niet zomaar een museum en niet zomaar een fort: het is een omgeving waar men ook heerlijk kan wandelen tussen het groen en de historische gebouwen. Het Waterliniemuseum is geopend op 8 oktober 2015.

Bij het waterliniemuseum zijn twee organisaties betrokken:

1. De Stichting Waterliniemuseum Fort bij Vechten.

Deze stichting is belast met de borging van de museumfunctie en de borging van de museale kwaliteit. Tevens heeft de stichting tot taak om voldoende fondsen te werven voor het museum.

De Stichting Waterliniemuseum is lid van de museumvereniging en voert de museumjaarkaart. Dit betekent dat het Waterliniemuseum moet voldoen aan de eisen die door de museumvereniging aan dit lidmaatschap worden gesteld. Deze eisen hebben betrekking op drie hoofdonderwerpen:

1. Collectie
2. Publiek
3. Bedrijf

Overeenkomstig de normen van de museumvereniging past de stichting de drie codes toe bij de uitvoering van de haar opgedragen taken: de Governance code, de Fair Practice code en de code diversiteit en inclusie.

De museumvereniging toetst of het museum nog voldoet aan de eisen van de museumvereniging middels periodieke audits.

De Stichting voert geen museale operationele activiteiten uit en heeft geen personeel in dienst. De Stichting Waterliniemuseum Fort bij Vechten kent een bestuur van drie personen: de voorzitter, de penningmeester en de secretaris.

De bestuursleden voeren hun taak onbezoldigd uit.

De Stichting borgt de museale functie van het fort namens de Provincie Utrecht, de Exploitatiemaatschappij en Staatsbosbeheer.

Financiën:

De stichting heeft geen eigen vaste inkomsten. Zij dient haar inkomsten te verwerven uit projectsubsidies, bijdragen van fondsen en giften.

De Stichting is de officiële aanvrager/indiener van subsidie aanvragen en fondsen bijdragen.

2. De Exploitatiemaatschappij Fort bij Vechten BV.

Dit bedrijf is belast met de exploitatie en het beheer van het waterliniemuseum. De exploitatie van het museum omvat alle uitvoerende taken zoals:

- Directievoering

- Operationele taken
- Administratie en financiële zaken
- Het voorbereiden en uitvoeren van subsidie aanvragen en bijdragen van fondsen
- De opstelling en invulling van de museale agenda
- Het vrijwilligersbeleid
- De uitvoering van werkzaamheden ten aanzien van het lidmaatschap van de museumvereniging waaronder het voeren van de museumkaart
- De openstelling van het fort en het museum
- De voorbereiding en invulling van het tentoonstellingen beleid
- De personele invulling
- De verhuur van ruimtes aan derden.

1.1 De organisatiestructuur

De exploitatie van het museum is georganiseerd vanuit een samenwerking tussen de Exploitiemaatschappij Fort bij Vechten BV en de Stichting Waterliniemuseum Fort bij Vechten. Beide organisaties werken samen op basis van een duidelijke taakverdeling en een eigen verantwoordelijkheid. De onderlinge samenwerking is vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst.

1.2 De personele invulling

De Stichting heeft geen personeel in dienst en maakt gebruik van de medewerkers van de Exploitiemaatschappij voor de operationele taken in het museum.

1.3 Vrijwilligers

Vrijwilligers vervullen een zeer belangrijke rol binnen ieder museum. Zij dragen zorg voor de dagelijkse gang van zaken in het museum en zijn dus onmisbaar. Deze belangrijke rol is ook erkend door de museumvereniging, en wel zo dat ieder museum dat zich officieel wenst aan te sluiten bij de museumvereniging moet beschikken over een vrijwilligersbeleidsplan.

In dat kader is in 2014 vrijwilligersbeleidsplan opgesteld. Dit plan is in 2020 geactualiseerd. In het vrijwilligersbeleidsplan wordt vastgelegd hoe het vrijwilligerswerk wordt ingevuld. Voor iedere vrijwilliger moet het algemene beleid, en de daaruit voortvloeiende vrijwilligerstaken en -verantwoordelijkheden helder en inzichtelijk zijn. Het waterliniemuseum biedt plaats aan ca 80 vrijwilligers waarvan 55 plaatsen permanent zijn ingevuld.

Het werken met vrijwilligers is binnen een organisatie een bewuste keuze. Vrijwilligers maken het mogelijk een breder en gevarieerder programma aan te bieden aan een groter publiek. Zonder de inzet van vrijwilligers zal het museum niet in staat zijn de ambities te realiseren. Zij vormen ook een verbinding met de wereld buiten het museum. Zij hebben hun eigen netwerken, zijn betrokken bij waar het museum voor staat, maar hebben voldoende afstand om het beleid van frisse impulsen te voorzien. Het gaat er om, vrijwilligers aan te trekken die zich herkennen in de missie en enthousiast en betrokken deel willen uitmaken van de organisatie. Vrijwilligers zijn het persoonlijk aanspreekpunt voor het publiek, geven rondleidingen, bemensen de winkel en worden ingezet in het kenniscentrum. De klussenploeg zorgt voor de onderhoudsklussen in het fort en het museum. De exploitatiemaatschappij Fort bij Vechten sluit met alle vrijwilligers een vrijwilligersovereenkomst af en is verantwoordelijk voor het vrijwilligersbeleid en de dagelijkse aansturing van de vrijwilligers.

1.4 Re-integratie- en zorgcliënten

Het Waterliniemuseum heeft werkervaringsplekken gecreëerd waar mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt werkervaring kunnen opbouwen, en waar zij specifieke kennis en vaardigheden kunnen ontwikkelen.

De leerwerkplekken worden ingevuld in de horeca, detailhandel (museumwinkel), facilitair, veiligheid, terreinbeheer en onderhoud gebouwen.

In totaal zijn ca 20 werkervaringsplekken beschikbaar.

Vanuit de bedrijfsvoering wordt aan zorgcliënten (GGZ problematiek) de mogelijkheid geboden om op het fort arbeidsmatige dagbesteding in te vullen op basis van een zorgplan voor 1 tot 8 dagdelen per week. Ook deze plekken worden ingevuld in de horeca, facilitair, terreinonderhoud en onderhoud van gebouwen.

Zowel de werkervaringsplekken als de plekken arbeidsmatige dagbesteding kunnen gedurende 7 dagen per week worden ingevuld. Deze cliënten worden begeleid en aangestuurd door de medewerkers van de Exploitatiemaatschappij.

1.5 Collectie beleid en beheer

Actieve collectievorming wordt door het Waterliniemuseum niet nagestreefd. Er is immers bij veel van de collega-musea voldoende materiaal aanwezig dat in collegiaal bruikleenverkeer aan het Waterliniemuseum zou kunnen worden afgestaan. Toch kan passief verzamelen niet worden uitgesloten. Het is mogelijk dat zich relevante schenkingen zullen voordoen. Voor exposities kan wellicht de hand kunnen worden gelegd op stukken die in andere collecties voorhanden zijn. De onroerend goed collectie betreft het historisch ensemble van het huidige Rijksmonument Fort bij Vechten: het terrein, de gebouwen en het groen.

De roerende collectie bestaat uit materieel- en immaterieel erfgoed, objecten en verhalen gerelateerd aan de Hollandse Waterlinies.

Collectie beheer

De huidige collectie bestaat uit een beperkt aantal objecten, documenten, historische kaarten en een collectie prenten, prentbriefkaarten en foto's. Het acquisitiebeleid richt zich op de Hollandse Waterlinies en de Romeinse Limes.

Collectieregistratie en -documentatie.

Voor de borging en ontsluiting van kennis maakt het Waterliniemuseum gebruik van het softwarepakket Ad Lib.

Met Ad Lib kunnen we:

- Kennis borgen door informatie duurzaam te ontsluiten;
- Kennis verbinden door collecties aan elkaar te koppelen;
- Kennis beschikbaar stellen voor de ontwikkeling van nieuwe publiekstoepassingen.

Behoud en beheer, bruiklenen

Het waterliniemuseum beschikt over een eigen opslag van de bescheiden basiscollectie. Voor het beheer en onderhoud van de collectie is een collectieplan opgesteld. De bruikleen- en verzekeringsprocedure inclusief registratie maken onderdeel uit van dit collectieplan.

1.6 Doelgroepen

Het Waterliniemuseum is een familie-museum en richt zich daarbij op alle generaties bezoekers. Het intergenerationeel leren, het samen en van elkaar leren in interactie tussen de generaties, is uitgangspunt van het educatieve aanbod. We gaan uit van de nieuwsgierigheid van de mens en het belang van Life long Learning. Een praktische definitie van life long learning is door de Europese Commissie (2000) geformuleerd: 'Alle activiteiten die gedurende het hele leven ontplooid worden om kennis, vaardigheden en competenties vanuit een persoonlijk, burgerlijk, sociaal en/of werkgelegenheidsperspectief te verbeteren'.

Het museum ontvangt een grote diversiteit aan bezoekers, waaronder veel ouderen, gezinnen met kinderen en recreanten. Een echt familiemuseum. Door de museumkids (onderdeel van de museumvereniging) is het museum al meerdere keren uitgeroepen tot Kidsproof museum. Onze kinderactiviteiten spelen hierbij een grote rol en verhogen tegelijkertijd het aantal jonge (4 tot 12 jarige) bezoekers. Kinderen leren het fort kennen door schoolbezoeken en willen vaak terug om samen met hun ouders ook de minder bekende onderdelen te ontdekken. Tijdelijke tentoonstellingen zorgen voor reuring op het fort en trekken nieuwe bezoekers aan. Verschillende fiets- en wandelroutes ,zoals Happen en Trappen zorgt voor een breed aanbod aan recreanten.

Daarmee bekleden wij een unieke positie in de museale wereld. Dit komt mede door de locatie en de natuur op en rond het fort, maar ook door onze programmering. Wij ontvangen toeristen recreanten, natuur en cultuur liefhebbers en dagjesmensen.

Bezoekers van feesten en (zakelijke) bijeenkomsten zien het fort in eerste instantie voornamelijk als locatie van hun bijeenkomst. De zakelijke bezoeker komt voor bedrijfsfeesten, congressen/symposia en teambuilding activiteiten. De particuliere bezoeker voor feesten en partijen, veelal bruiloften of andere familiefeesten. Dit type bezoekers kan worden verleid voor een museumbezoek, of om zelf een bijeenkomst te organiseren.

Het aantal bezoekers op jaarbasis bedraagt ca 150.000.

Het museum ontvangt ca 40.000 betalende bezoekers waarvan ca 2.000 leerlingen uit het basis en voortgezet onderwijs.

De horeca en leisure activiteiten van BHG, Duck City en Fort Events ontvangen ca 80.000 bezoekers.

Circa 30.000 mensen bezoeken de grotere festivals op het fort. Jonge mensen kennen het fort vooral vanwege de organisatie van dancefestivals.

Hoofdstuk 2 Beschrijving van de bestaande situatie

2.1 Tentoonstellingen

De museale invulling richt zich op het ensemble van de Hollandse Waterlinies met Fort bij Vechten en de Limes met Castellum Fectio, beiden werelderfgoed. Er zijn dus nogal wat verhalen te vertellen.

Het nieuwe museumpaviljoen is gebouwd rondom de centrale maquette van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Deze maquette is een weergave van de Nieuwe Hollandse Waterlinie van Muiden tot aan de Biesbosch. Met behulp van sluizen en elektrische pompen kunnen de bezoekers de polders van de waterlinie inunderen (laten onderlopen) en weer leeg laten pompen. De maquette heeft een centrale positie in het museum en geeft een goed beeld van de omvang en werking van de waterlinie in het Nederlandse landschap. Jammer genoeg is de maquette zeer storingsgevoelig en is ze door mankementen vrijwel permanent gesloten geweest vanaf de opening van het Waterliniemuseum. Alle belanghebbenden (aannemer, de Provincie Utrecht en de exploitant) hebben zich de afgelopen twee jaar intensief ingezet om alle mankementen op te lossen. We verwachten dat rond 2023 alle technische problemen zijn opgelost zodat de maquette weer in gebruik kan worden genomen en kan worden overgegaan op regulier onderhoud.

In het nieuwbouwpaviljoen wordt in de tentoonstelling Sterk Water op een interactieve manier het verhaal van de waterlinies verteld, geconcentreerd over de volgende onderwerpen:

- Aanval en verdediging;
- vestingbouw;
- geschiedenis van de waterlinie;
- parachutesprong over de waterlinie;
- andere forten.

In het Reduite is een tentoonstelling Lummelen in de linie ingericht over de mobilisatie tijdens de eerste wereldoorlog.

Daarnaast zijn er in de bomvrije kazerne (voor het nieuwgebouwde museum) twee vaste exposities:

- een expositie van Staatsbosbeheer over de natuur op het fort
- een expositie over de Romeinen. Vier karakters vertellen over het leven op Castellum Fectio

Naast Fort bij Vechten ligt een reconstructie van het grondvlak van Castellum Fectio. Parklaan landschapsarchitecten heeft dit in opdracht van Provincie Utrecht gerealiseerd: "Samen met Fort Vechten is het Castellum een top attractie van formaat. Recreanten kunnen door het gebied dwalen en komen daarbij allerlei ontdekkingspunten van de Romeinse tijd tegen. De Romeinse bouwwerken zijn niet letterlijk gereconstrueerd. Het is een eigentijdse interpretatie van het grondvlak van het Castellum. We tillen een tipje van de sluier op, waardoor een spannende combinatie van reconstructie en verbeelding ontstaat". Ontwerper Eric Klarenbeek heeft de constructie van de plint in een beeldverhaal uitgewerkt.

De activiteiten, evenementen en wisseltentoonstellingen maken deel uit van de jaarlijkse activiteitenagenda.

Het museum wil zijn bezoekers op verschillende wijzen een inhoudelijke verdieping bieden, en daarmee de educatieve waarde vormgeven. Doel is volwassenen en kinderen vanuit verrassende invalshoeken naar erfgoed te laten kijken en ze te inspireren. Met de tijdelijke tentoonstellingen wordt geprobeerd steeds een nieuwe groep bezoekers te trekken, door heel specifiek bepaalde onderwerpen aan te bieden en de verhalen vanuit diverse invalshoeken te

benaderen. Dat kunnen onderwerpen zijn met een link naar het fort of de geschiedenis, zoals de eerste en tweede Wereldoorlog, de Oude en/of de Nieuwe Hollandse Waterlinie, de Romeinen, militaire geschiedenis enzovoort. Maar het kunnen ook meer sociaal en maatschappelijke thema's zijn die zeer actueel zijn en waarmee weer andere doelgroepen aangesproken worden, zoals natuur en milieu, duurzaamheid, klimaat, inclusiviteit, rol van man/vrouw in de geschiedenis, enzovoort. Met dit soort actuele thema's gaan wij de discussie niet uit de weg, maar gaan de dialoog aan.. Ook is het belangrijk om steeds met iets nieuws te komen, zodat mensen geprikkeld worden om een herhaalbezoek te brengen en om regelmatig de media te betrekken. Wij willen dat het Waterliniemuseum Fort bij Vechten toegankelijk en interessant is voor een breed publiek en daarmee een bijzondere ontmoetingsplek creëren. In 2018 is begonnen met speciale Kinder Doe Exposities, n.a.v. kinderboeken (De Waanzinnige Boomhut, Nurdus Maximus en Onder Water). Deze exposities worden zeer goed bezocht en gewaardeerd. Kinderen kunnen al spelenderwijs het fort ontdekken. Gelijktijdig wordt het lezen van kinderboeken gestimuleerd. Bij de exposities kunnen wij workshops en lezingen organiseren, waarbij we specifieke doelgroepen aanspreken.

2.2 Educatie

Het museum wil bezoekers op verschillende manieren inhoudelijke verdieping bieden en daarmee de educatieve betekenis van het fort vormgeven. Het doel is om volwassenen en kinderen vanuit een verrassende invalshoek erfgoed te laten beleven en ze te inspireren. Dit gebeurt met een reeks van educatieve diensten waaronder verschillende presentaties en rondleidingen.

Het educatieve programma omvat programma's voor scholen, volwassenen en ouders met kinderen.

Voor scholen uit het basisonderwijs en middelbaar onderwijs worden de programma's op aangepast onderwijsniveau aangeboden. Verder zijn er rondleidingen over het fort en het Castellum, speurtochten over het fort, in de natuur of de eerste en de tweede Wereldoorlog. De Exploitatiemaatschappij Fort bij Vechten is verantwoordelijk voor de ontwikkeling en de uitvoering van het educatieve programma

2.3 PR en Marketing

Op de website van het Waterliniemuseum zijn onze algemene gegevens te vinden als toegang, prijzen, tentoonstellingen en activiteiten.

Het Waterliniemuseum gaat actief op zoek naar zijn publiek met in het oog springende digitale publiekscampagnes. Het zoekt daarbij naar trends in de samenleving en zoekt hierbij inhoudelijke aansluiting. Dat gaat voornamelijk via sociale media: Instagram, Facebook en LinkedIn.

Om zoveel mogelijk mee te liften op PR van landelijke activiteiten proberen we aan te sluiten bij thema's die goed passen bij ons museum en het fort. Zo doen we mee met de Museumweek, de Monumentendagen, de Nacht van de Nacht, de Romeinenweek, de Maand van de geschiedenis, de Boekenweek enzovoort. Uiteraard alleen als het past binnen onze tentoonstellingsprogrammering en algemene thema's.

PR en marketing behoort tot de dagelijkse werkzaamheden van de PR en marketing medewerker. De werkzaamheden zijn gekoppeld aan de museale agenda. Per activiteit wordt PR en marketing gericht ingezet.

2.4 Samenwerking

Het Waterliniemuseum Fort bij Vechten werkt graag samen met regionale partijen, zoals het LEU (Landschap Erfgoed Utrecht), Staatsbosbeheer, de provincies uit het waterliniegebied, de VVV Utrechtse Heuvelrug, Hogeschool voor de Kunsten Utrecht HKU, historische verenigingen, enzovoort.

In regionaal verband zijn er enkele samenwerkingsverbanden opgezet.

Binnen het werkgebied van de Kromme Rijn is een samenwerking opgezet met een aantal regionale Musea waaronder huize Doorn, Kasteel Amerongen, Oud Amelisweerd en het Nationaal Militair Museum.

Met de Utrechtse partners rond de Romeinse Limes is het Romeinse Limes Netwerk Utrecht opgezet. Met Castellum Hoge Woerd en Dom Under zijn enkele publiekscampagnes uitgezet. Daarnaast zijn we aangesloten bij de museumvereniging, Liniebreed Ondernemen en de erfgoedtafel OHW Zuid Holland.

Het Waterliniemuseum is ook actief over de grenzen. Met musea uit België (Oostende) en Duitsland (Hattingen) worden tentoonstellingen uitgewisseld. Het Waterliniemuseum is aangesloten bij een globaal samenwerkingsverband van Watermusea (het WAMU netwerk) opgezet door Unesco. Partners uit dit netwerk zijn watermusea verspreid over alle continenten. Bij de exploitatie van het fort werken we structureel samen met commerciële organisaties (onze vaste huurders) zoals BHG, de horeca exploitant, Fort Events BV voor het organisatie van out-door activiteiten en bedrijfsfeesten en Duck -City voor de organisatie van tour tochten door het gebied van de Hollandse waterlinie met klassieke voertuigen (waaronder Deux Chevaux, en Solex).

De opzet en invulling van samenwerkingsverbanden met derden is een gedeelde verantwoordelijkheid van de Stichting Waterliniemuseum en de Exploitatiemaatschappij Fort bij Vechten.

2.5 Overige voorzieningen

Het Fort bij Vechten is gratis toegankelijk. Voor een bezoek aan het museum of de wisseltentoonstellingen wordt entree geheven.

Het fort beschikt over een parkeerterrein met betaald parkeren. Vanaf het parkeerterrein zijn diverse wandel- en fietsroutes uitgezet. Het parkeerterrein is aangemerkt als TOP (Toeristisch Overstap Punt).

Het VVV kantoor

Fort bij Vechten beschikt over een VVV kantoor, Dit kantoor maakt onderdeel uit van de receptie met infobalie Het VVV kantoor is aangesloten bij de VVV Utrechtse Heuvelrug.

Het Auditorium

Het auditorium wordt voornamelijk ingezet voor grote zakelijke partijen en bij openingen en extra activiteiten in het museum. Deze ruimte kan apart worden afgehuurd al dan niet in combinatie met een museumbezoek. De komende jaren willen wij de verhuur verder uitbouwen, mede voor de zakelijke markt. Bij grote groepen wordt samengewerkt met de horeca ondernemer op het fort. Kleinere groepen kunnen gebruik maken van onze eigen horeca in het museum café.

De wanden in het auditorium worden gebruikt voor kleine tijdelijke tentoonstellingen. Daarbij wordt rekening gehouden met het feit dat de ruimte ook verhuurd moet kunnen worden.

Tijdens de verhuur is het auditorium niet toegankelijk voor de museumbezoeker.

De Museumwinkel

Er is een uitgebreide museumwinkel, waar veel boeken, maar ook leuke kleine cadeautjes te koop zijn. De winkel wordt gerund door vrijwilligers. Bij iedere tijdelijke tentoonstelling worden bijpassende boeken en kleine objecten ingekocht en een deel van de winkel daarop ingericht. Zoals bij de kindertentoonstellingen, waar dan de kinderboekenserie wordt aangeboden en andere bijpassende artikelen.

Het museumcafé

In het museum café is een horeca voorziening aanwezig. Deze voorziening wordt vooral gerund door mensen uit de zorg als vorm van arbeidsmatige dagbesteding. In het café wordt een beperkt assortiment aangeboden zoals koffie, koek, gebak frisdranken en ijs, met eetmogelijkheden op afspraak. Voor een uitgebreider assortiment wordt verwezen naar onze vaste horeca ondernemer op het terrein.

Activiteiten in horeca en leisure-industrie

Een aantal gebouwen op het fort is verhuurd aan derden voor horeca of leisure activiteiten. Brothers Horeca Groep (BHG) is de vaste horeca ondernemer op het fort. BHG organiseert personeelsfeesten, bruiloften, jubileumfeesten en symposia; Fort Events is de vaste partner van de Exploitatiemaatschappij voor de organisatie van out-door activiteiten, escaperooms, introductiedagen voortgezet onderwijs of bedrijfsactiviteiten. Duck-city organiseert vanuit het fort toertochten in de waterlinie met Deux-Chevaux (Ielijke eend) of Solex. Alle partijen op het fort werken intensief samen, zodat een meerwaarde en kruisbestuiving plaats vindt.

Informatie voorziening en onderzoek

Op het fort is een kenniscentrum Hollandse Waterlinie gevestigd, waar onderzoek wordt gedaan naar diverse onderwerpen. Hier kan men informatie opvragen. Het is een zelfstandig bureau. Vrijwilligers van het museum werken ook in het kenniscentrum. Het verzamelen, bewerken en verspreiden van kennis is een kerntaak van het museum.

Het is de komende jaren belangrijk om onderzoek te doen naar de inclusiviteit en culturele diversiteit van onze geschiedenis. En de onderzoeksresultaten te verwerken in de vaste tentoonstellingen. Dit kan door samen te werken met iniversiteiten en hogescholen, maar ook door zelf onderzoek te doen met een kerngroep Inclusie.

Hoofdstuk 3 Beleid

3.1 Missie:

Het Waterliniemuseum Fort bij Vechten is een interessante culturele attractie in de regio Utrecht. Het is een plek waar bewoners uit de regio recreëren en waarvoor museumbezoekers uit het hele land naar de regio Utrecht komen. Bovendien is het een boeiend uitstapje voor internationale bezoekers om meer te ontdekken over Nederlands unieke manier van verdediging door middel van water.

Wij willen onze bezoekers informeren over de militaire betekenis en de geschiedenis van zowel de Hollandse Waterlinies, de Romeinse Limes en het Castellum:

Het is onze missie om een breed publiek een onvergetelijke ervaring te bieden op het fort en hen daarbij het ontstaan, de functie en de toekomst van de Nieuwe Hollandse Waterlinie en andere linies te laten ontdekken.

Sinds 2021 hebben het fort bij Vechten en het Castellum Fectio de status van Unesco Werelderfgoed. Het is onze missie om deze status onder de aandacht te brengen van het publiek door gerichte activiteiten op te zetten samen met andere organisaties uit het netwerk van de Hollandse Waterlinies en de Romeinse limes.

Bezoekers willen we bewust te maken van de natuurwaarden op en rond het fort, met de nadruk op de aanwezigheid van de vleermuizenpopulatie, de biodiversiteit en de waterkwaliteit in de gracht.

Als Waterliniemuseum willen we een cultuurdrager in de regio zijn met een breed pallet aan activiteiten rond cultuurhistorie, kunst en cultuur.

We willen een bijdrage leveren aan actuele maatschappelijke ontwikkelingen en belangrijke thema's aan de orde stellen. Dit betreft zaken zoals watermanagement, stikstofproblematiek, milieu en natuurontwikkeling, klimaat, en maatschappelijke thema's zoals inclusiviteit, gendergelijkheid, discriminatie en etnische profilering.

Vanuit onze sociale rol denken wij dat het bij mensen hoort dat zij meedoen in de samenleving. Het is daarom onze missie dat wij diensten leveren die mensen helpen om een voor hen passende wijze mee te doen in de samenleving of de voorwaarden daarvoor scheppen. Vanuit deze rol willen mensen met verschillende achtergronden de mogelijkheid bieden om als vrijwilliger actief te zijn op het fort.

3.2 De visie

Vanuit onze visie willen we een vrije en zelfstandige invulling geven aan het museum. Wij willen onafhankelijk kunnen opereren en niet structureel afhankelijk zijn van externe financiers. Om dit doel te realiseren, bieden wij een mix van activiteiten, variërend van commerciële activiteiten, museale activiteiten, educatie, maatschappelijke activiteiten, recreatie en natuurbeleving. In onze visie wordt de identiteit van het fort bepaald door de museale activiteiten rond de Hollandse Waterlinies en de Romeinse Limes. Deze identiteit wordt extra onderstreept door de Unesco status van de Hollandse Waterlinies en de Romeinse Limes.

Het fort is meer dan een museum alleen. Vanuit onze visie willen het fort ontwikkelen tot cultuurdrager in de regio waar ruimten wordt geboden voor wisselexposities, activiteiten op het gebied van kunst, cultuur en aandacht voor maatschappelijk vraagstukken.

In de periode 2023 tot 2028 willen we tevens inzetten op het versterken van de inclusiviteit ten aanzien van de bezoekers, medewerkers en de inhoud van de exposities en de activiteiten. Het fort

wordt zo aantrekkelijk voor een grote diversiteit aan doelgroepen. Hierdoor vindt kruisbestuiving plaats waarbij het museumbezoek een extra impuls krijgt juist omdat we mensen bereiken die niet behoren tot de traditionele groep museumbezoekers.

We willen het Waterliniemuseum Fort bij Vechten overeenkomstig onze visie ontwikkelen door te werken aan onderstaande doelen :

- a. Het verzamelen van kennis over en materiële en immateriële getuigenissen van de Waterlinies in het algemeen en de Nieuwe Hollandse Waterlinie in het bijzonder als uniek Nederlands verdedigingssysteem.
- b. Het stimuleren van het besef van de betekenis van de Nieuwe Hollandse Waterlinie en de andere linies vroeger en nu en de belangstelling hiervoor, alsmede al hetgeen in de ruimste zin met één en ander verband houdt, daartoe behoort en/of daartoe bevorderlijk kan zijn.
- c. Het delen van kennis en informatie over de Nieuwe Hollandse Waterlinie met geïnteresseerde partijen binnen de Nieuwe Hollandse Waterlinie en andere linies en het fysiek – of virtueel beschikbaar stellen daarvan aan alle andere geïnteresseerden.
- d. Voorstellen te ontwikkelen voor beheer, vernieuwing, uitbreiding en presentaties van de vaste collecties en de wisseltentoonstellingen. Het doen ontwikkelen van educatieve programma's in het Waterliniemuseum.
- e. Het ontwikkelen van het Waterliniemuseum tot een uitvoeringslocatie van innovatieve projecten, desgewenst in samenwerking met (onderwijs-) organisaties op het gebied van Kunst-, Cultuur- en Museumwetenschappen.
- f. Opzet en instandhouding van netwerken en samenwerkingsverbanden binnen de culturele sector, de museumwereld en cultuurhistorische verenigingen en organisaties.
- g. Het verwerven van financiële middelen om bovenvermeld doel te realiseren. Dit betreft giften, bijdragen uit fondsen , sponsoring en subsidies.
- h. Het behouden van de Museumregistratie van de Museumvereniging.
- i. Het houden van toezicht en controle op de financiële middelen verkregen uit giften.
- j. Het opstellen of doen opstellen van een jaarverslag tot bovenvermelde activiteiten.
- k. Het opstellen van en jaarlijks bijstellen van het beleidsplan.
- l. He samenwerken met andere belanghebbenden, waaronder Staatsbosbeheer, de provincie Utrecht en de exploitant van het fort.
- m. Het verrichten van alle verdere handelingen, die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.

3.3 Strategie

Het bestuur van de stichting Waterliniemuseum stelt zich tot doel om de bovenvermelde missie en visie te realiseren.

Hiertoe zal het bestuur en de afzonderlijke bestuursleden zich de komende jaren focussen op een viertal hoofdtaken, te weten:

1. Inhoudelijke advisering ten aanzien van de belangrijkste speerpunten voor de periode 2023 tot 2028 (zie toelichting belangrijkste speerpunten).
2. Ondersteunen bij fondsenwerving. Het vernieuwen van de tentoonstelling is een kostbare zaak die slechts in beperkte mate kan worden gedekt uit de museum opbrengst.

Externe financiering vanuit verschillende fondsen is noodzakelijk om onze ambitie waar te maken.

Fondsenwerving is de afgelopen periode slecht incidenteel ingezet en gericht op de wat kleinere fondsen met name voor de realisatie van wisseltentoonstellingen. Om de vaste tentoonstelling te vernieuwen moet fondsenwerving de komende jaren structureel worden aangepakt en meer worden gericht op de grotere fondsen en financiers.

3. Het invullen van de ambassadeursfunctie van het Waterliniemuseum en het Castellum Fectio. Het bestuur heeft een belangrijke taak als het gaat om het promoten van het Waterliniemuseum en het Castellum. De Unesco status van zowel Fort bij Vechten als het Castellum Fectio is in dit kader een unique selling point voor promotie en fondswerving. Het bestuur ziet het als haar taak om deze ambassadeursfunctie actief op te pakken. Zij doet dit niet alleen, maar zal hierbij samenwerking met organisaties en personen uit het netwerk van zowel de Hollandse Waterlinie als de Limes.

4. Controle op inkomsten en uitgaven van de stichting

Jaarlijks wordt een jaarverslag opgesteld met een beschrijving van de uitgevoerde activiteiten en de realisatie van gestelde doelen en speerpunten. Het jaarverslag bestaat uit een inhoudelijk jaarverslag en een financieel jaarverslag (jaarrekening). Er wordt jaarlijks door een externe accountant een goedgekeurde accountantsverklaring opgesteld.

3.4 Toelichting op de belangrijkste inhoudelijke speerpunten voor de periode 2023 tot 2028

A. Vernieuwing en uitbreiding van de vaste tentoonstellingen

De vaste tentoonstelling wordt door het publiek nog steeds goed gewaardeerd. Echter de hardware vertoont vaker technische problemen en de software is hier en daar verouderd en aan vervanging toe. De komende jaren willen we inzetten op de ontwikkeling van een nieuwe of vernieuwde vaste tentoonstelling. Voor de vernieuwing moet de komende jaren veel tijd en werk worden verricht. Inhoudelijk moet een nieuw concept worden ontwikkeld. Om te kunnen voldoen aan de state of the art is onderzoek nodig naar nieuwe technische mogelijkheden. Het belangrijkste verhaal is dat van de Waterlinies. De basis is de geschiedenis, maar hoe vertel je dat aan bezoekers die geen achtergrondinformatie hebben. Er zijn inmiddels diverse brainstormsessies geweest met professionals uit de museumwereld.

Het plan is om een 'experience' toe te voegen aan de vaste tentoonstelling. Door het publiek mee te nemen in een sfeer door de tijden heen, met decorbouw en video-animaties, zal het meer het gevoel van de tijdsgeest meekrijgen en een echte 'experience' beleven. Deze toevoeging is nodig om een vernieuwingsslag te maken en om de Hollandse Waterlinies toegankelijk en voelbaar te maken voor het brede publiek.

Een 'experience' in een bijzonder decor met video-content. Reizen door de tijd; het ontstaan van de waterlinies en uiteindelijk eindigend in het nu.

De komende jaren ligt de nadruk op het vernieuwen van de vaste expositie.

Romeinen

Ook het verhaal van de Romeinse Limes vraagt een uitbreiding en aanpassing. Dit mooie verhaal sluit aan bij de interesse van een andere doelgroep en past binnen de interpretatiekaders die de Provincie Utrecht heeft opgesteld. De eerste fase is reeds in gang gezet met de toevoeging van stripfiguren en tweetalige informatieborden. Daarna kan de vervolgfase in gang worden gezet: Bewegwijzering, toegankelijk en zichtbaar maken van Castellum, en het restaureren van de wachttorens.

Er zijn inmiddels nieuwe tweetalige infoborden geplaatst, stripfiguren toegevoegd en er zijn enkele replica's toegevoegd. Met de bouw van een maquette willen wij een beeld van de omgeving laten zien: de loop van de oude Rijn, de Limes, de opbouw van een Romeins fort, de grootte van zo'n fort met aangrenzende dorpjes, de massaliteit van het Romeinse leger. Kortom het visueel maken van de Romeinse historie.

Aan de hand van het interpretatiekader wordt het verhaal verder uitgebreid. Het publiek krijgt met de maquettes en nieuwe objecten meer handvatten om het heden te relateren aan het verleden en bewust te worden van de eigen geschiedenis. Met de aanpassingen maken wij de tentoonstelling toegankelijker voor een breed publiek. Het wordt visueel aantrekkelijker en inhoudelijk sterker. Het maakt de relatie met de omgeving duidelijk en plaatst het verhaal van de Limes in een grotere context. Ook wordt de relatie met het Castellum (net buiten het fort) gelegd en wordt het publiek uitgenodigd om ook daar naartoe te wandelen en te ontdekken. Men kan het gebied dan beter 'plaatsen'. Het Castellum wordt een logisch onderdeel van het fort, als de bewegwijzering duidelijk is en meer Romeins/ Limes gerelateerd. Ook het publiek dat begint bij het Castellum wordt uitgenodigd om ook het fort en het museum te bezoeken.

Land Art

Met de solo-tentoonstelling van Hester Pilz in 2018 is ook een start gemaakt met Land Art. Het mensbeeld bij de entree van het fort zal zeker vier jaar kunnen blijven staan. Met deze Land Art beelden kunnen wij een reeks opbouwen van beelden op het fort, die een relatie aangaan met de omgeving. In 2018 hebben we een Land Art tentoonstelling (On the Move) opgezet in samenwerking met het Nationaal Bomenmuseum in Doorn. Deze Land Art projecten kunnen de komende jaren worden voortgezet.

B. Het versterken van de rol van familiemuseum

De afgelopen beleidsperiode is gebleken dat het museum aantrekkelijk wordt gevonden door ouders/grootouders met kinderen. Dit komt in de eerste plaatst door het interactieve karakter van de vaste expositie en het jaarlijks organiseren van een doe-expo voor kinderen. Het fort biedt een avontuurlijke omgeving waar veel valt te ontdekken. Kinderen vinden het spannend om op het fort nieuwe dingen te leren en deel te nemen aan spannende opdrachten. Wij willen deze potentie van het fort verder versterken door op en rond het fort meer aanleidingen te realiseren voor avontuur en spel. De laatste jaren is hier al op ingezet door het jaarlijks organiseren van kinderactiviteiten. Ook zijn in het terrein objecten geplaatst, passend in het terrein en soms in de vorm van een landart of kunstobject. Deze objecten hebben een nevenfunctie als speelobject zodat kinderen spelenderwijs in contact worden gebracht met natuur, cultuur en kunst. Wij vinden het belangrijk dat zeker in een tijd van sociale media kinderen worden gestimuleerd deel te nemen aan een analoge wereld. De komende jaren willen we deze activiteit voortzetten. Juist omdat deze activiteit andere doelgroepen aanspreekt en deze ontwikkeling onze ambitie naar een inclusief museum ondersteunt.

C. Werken aan een inclusief museum

De komende jaren willen we ons inzetten om het Waterliniemuseum inclusiever te maken. Dit willen we doen door het aanbod en inhoud van de vaste tentoonstellingen en de wisseltentoonstelling af te stemmen op een breed aanbod aan doelgroepen. Vorm en inhoud moet mede afgestemd op nieuwe doelgroepen zoals nieuwe Nederlanders en de LHBTI gemeenschap. Het museum moet ook aantrekkelijk worden voor doelgroepen die de weg naar een museum nog moeilijk weten te vinden.

De transitie naar een meer inclusief museum kan alleen slagen als ook het personeel en vrijwilligers deze ontwikkeling ondersteunen en zich inzetten om dit doel te bereiken. Dit betekent dat gastheren en gastvrouwen de koppeling weten te leggen tussen inclusiviteit en de inhoud van de exposities, maar ook door te signaleren en aan te geven hoe onze dienstverlening hierop beter kan worden afgestemd.

D. Nadruk leggen op de kwaliteit van onze dienstverlening

Om hierop te sturen willen we een aantal vaste criteria vaststellen om de kwaliteit te kunnen meten.

Deze criteria hebben betrekking op bezoekersinformatie, bezoekersaantallen, leeftijdscategorieën, herkomst, motieven voor een museumbezoek en de gemeten klanttevredenheid.

Tot slot

Dit onderstaande verhaal is niet bedoeld als disclaimer, maar toch.

Bij het schrijven van het vorige beleidsplan bleek de toekomst anders dan gedacht. Komende uit een financiële crisis, tussentijds het dak van het museum vernieuwd, via de corona crisis naar de energie crisis en een oorlog aan de grens van Europa. Kortom, de zaken liepen anders dan gedacht. En dat zal met dit beleidsplan niet anders zijn, evenwel moet er een richtsnoer zijn voor de langere termijn, namelijk een succesvol en leuk familiemuseum, dat was, is en blijft onze opdracht. En dat is wat er met dit beleidsplan is gepoogd vorm te geven.

Het bestuur van de Stichting Waterliniemuseum Fort bij Vechten

Bunnik, Februari 2023

Bijlagen:

Bijlage 1: De implementatie van de drie codes :De Governance -code, De Fair Practice code en de code diversiteit en inclusie

De implementatie van de code diversiteit en inclusie

Het ontwikkelen van een inclusief museum.

Het is moeilijk je te verplaatsen in iemand die anders wordt behandeld dan jij. Niet om wat die doet of zegt, maar om hoe die eruitziet. Dat geldt voor iedereen.

De positie van het Waterliniemuseum ten aanzien van diversiteit en inclusie

Voor een klein museum als het Waterliniemuseum lijkt het de ver van mijn bed show om na te denken over diversiteit en inclusie, maar niets is minder waar. Om als museum een bestaansrecht te hebben dient het zich aan te passen aan de veranderde samenleving. Het museum zal verbindingen dienen te leggen met die veranderde samenleving, anders wordt het achterhaald en verdwijnt het. Black lives matter, #Me too en Kick out zwarte Piet zijn belangrijke signalen uit de veranderde maatschappij. Discriminatie, achterstelling, ongelijke behandeling en ongelijke kansen worden hiermee duidelijk blootgelegd. Een museum kan zich aan deze realiteit niet onttrekken en zal hier wat mee moeten om die achterstelling en discriminatie te beëindigen. Dat behoort tot haar maatschappelijke taak. De code diversiteit en inclusie is een belangrijk instrument om die taak te verwezenlijken. De eerlijkheid gebiedt ook te zeggen dat deze taak zich pas in de beginfase bevindt bij het Waterliniemuseum.

Het doel is om het programma zo aan te passen dat het publiek zich bewust wordt van uitsluiting, achterstelling en ongelijke behandeling.

Het resultaat moet zijn een duidelijke presentatie in het museum van inclusiviteit en diversiteit aan de hand van een concrete tentoonstelling.

Monitoring: publicaties en reacties publiek: aantallen en inhoud.

De integratie van diversiteit en inclusie in de visie

Van projectbasis naar structuur. Het Waterliniemuseum participeert en heeft geparticipeerd in nationale en internationale projecten waarin onderdelen van de code diversiteit en inclusie aan de orde kwamen en komen. Onder andere migranten, mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, nieuwkomers en re-integratie van veroordeelden. Er is en wordt samengewerkt met partners uit de zorg, UWV, gemeenten en andere musea. De aandacht voor onderdelen is wel aanwezig maar een duidelijke visie op diversiteit en inclusie ontbrak. Er werd op ad hoc basis gehandeld. Dit voldoet niet langer en dient veranderd te worden in een structurele visie op diversiteit en inclusie. Nu liggen in de visie vooral de klassieke elementen vast: cultuur, bestuur, financiën en uitvoering. De visie dient te worden aangevuld met diversiteit en inclusie. Het draagvlak binnen de organisatie voor de code

Bestuur van de stichting, directie, medewerkers, vrijwilligers, zorgcliënten en zorgverleners.

Deze groepen zijn of worden direct betrokken bij de uitvoering van de code. Zoals hierboven gemeld hebben alle betrokkenen partijen ervaringen met delen van de code, maar is er nog geen sprake van ervaring met het handelen volgens de gehele code. In het jaarlijkse werkplan moeten concrete projecten worden geformuleerd en deze moeten betrekking hebben op en gedeeld worden met alle interne partijen om ze zo vertrouwd te maken met de code. Op deze wijze kunnen zij zich bewust worden van bestaande vooroordelen en hoe daar verandering in aan te brengen. De medewerkers en vrijwilligers van het Waterliniemuseum willen zich actief inzetten om de Code diversiteit en inclusie te implementeren in de bedrijfsvoering aan de hand van de onderstaande vijf principes.

Het jaarlijkse werkplan richt zich op verbetering aan de hand van de vier P's:

Programma

Van een klassieke museumpresentatie van de Waterlinie naar een presentatie van de huidige maatschappij waarin de Waterlinie zich bevindt. Van verdedigingswerk naar recreatiegebied. Van water als verdedigingsmiddel naar water als levensbehoefte en modern watermanagement (droge voeten voor iedereen). Hier kunnen allerlei thema's aan worden gekoppeld, bijvoorbeeld milieu, schaarste, maar ook inclusie en diversiteit. De linie deelde het land letterlijk in twee delen op, erin en erbuiten. Dat had vergaande gevolgen voor de mensen die erbuiten woonden. Linies of tegenwoordig grenzen hebben dus nog steeds vergaande gevolgen voor de mensen. Hier kan een koppeling gelegd worden met het thema inclusie en diversiteit. Grenzen delen de mensen ook op in wij en zij, en in goede en slechte mensen, het vijandbeeld.

Publiek

Het Waterliniemuseum is een familiemuseum. De gemiddelde bezoekersleeftijd is 39 jaar. Het betreft overwegend bezoekers uit de stad en provincie Utrecht. Deze doelgroep komt af of de combinatie van cultuur, kindertentoonstellingen en de natuur op het fort.

Het bereik van het museum onder mensen met een niet westerse achtergrond is nooit specifiek gemeten, maar blijkt uit navraag bij het personeel, minimaal te zijn. Hier zal dus een flinke inhaalslag moeten worden gemaakt. Evenmin is er ooit gekeken naar bezoekers afkomstig uit andere groepen. Dat heeft te maken gehad met het feit dat je eigenlijk niet wilt registreren wie en hoeveel personen uit een bepaalde doelgroep het fort en het museum bezoeken, iedereen was en is welkom.

In het jaarlijkse werkplan zullen projecten moeten worden geformuleerd om deze groep wel te bereiken en te verleiden tot een bezoek aan het fort en het museum. Er is vanuit de zorg tak contact met vertegenwoordigers van de Marokkaanse en Turkse gemeenschap. Zij moeten betrokken worden om niet alleen de zorg vorm te geven maar juist om de ingangen naar deze gemeenschap aan te geven. Hierbij moet worden gekeken naar de communicatie en presentatie van het museum. Is deze toegankelijk of moet hier een slag in worden gemaakt.

Met vertegenwoordigers van andere groepen zal contact gelegd moeten worden en hen uitnodigen om het museum te bezoeken en hun mening te vragen wat er voor verbeteringen er kunnen worden gemaakt om het voor hen een aantrekkelijk museum te maken.

Een veel diverser beeld geeft het bezoek van middelbare scholieren aan het fort en het museum. Zij zijn een afspiegeling van de huidige maatschappij. Wellicht dat er een enquête kan worden gehouden onder de scholieren om te meten of zij het museum thuis zouden aanraden voor een bezoek.

Het doel is een divers bezoekerspubliek, met name gezinnen met een niet- westerse achtergrond.

Het resultaat is een meetbare stijging van de aantallen bezoekers van andere doelgroepen dan de klassieke museumbezoeker zonder deze overigens uit het oog te verliezen.

Personeel

Het vaste personeel bestaat uit vier vrouwen voor cultuur, marketing, zorg en onderhoud. Daarnaast zijn er drie mannen en een vrouw werkzaam in de onderhoudsploeg gebouwen en terreinen. De circa 60 vrijwilligers zijn overwegend witte hoger opgeleide gepensioneerde vrouwen en mannen. Het bestuur en de directie is wit en man.

Hier valt het nodige te doen. Waarbij opgemerkt wordt dat de financiële positie -zeker nu- geen enkele uitbreiding toelaat. Op het moment van vertrek en vervanging van een staffunctie moet wel gekeken worden naar de mogelijkheid om een inclusiever personeelsbestand te realiseren. Op het gebied van vrijwilligers en stagiaires zou wel een concrete stap gezet kunnen worden. Hier kan gericht op worden geworven. Bijvoorbeeld door gebruik te maken van de contactpersonen van bepaalde groepen en deze te wijzen op de mogelijkheden voor hun achterban.

Voor een klein museum een uitdaging maar het doel is een divers en inclusief personeelsbestand en vrijwilligers bestand.

Het resultaat is dat het personeel van het museum divers en inclusief wordt en dat bij de

andere werknemers en vrijwilligers er kennis en kunde is van de inclusieve vaardigheden en er sprake is van een inclusieve werksfeer.

Partners

Het Waterliniemuseum werkt nauw samen met drie partners. Dit zijn de Provincie Utrecht, Staatsbosbeheer en de Exploitatiemaatschappij Fort Vechten BV. Ieder van deze partners benoemt een bestuurslid in de stichting Waterliniemuseum. Gezamenlijk vormen zij het bestuur van de stichting. Zij zullen zeker meewerken bij het inclusiever en diverser maken van het fort en het museum. Vanuit hun beleidsverantwoordelijkheid als overheid en vanuit hun enthousiasme voor deze doelstellingen.

Naast haar participatie in de museumvereniging werkt het museum samen met andere forten binnen de Waterlinie. Dit is vormgegeven in de stichting Liniebreed Ondernemen. Deze partner is gericht op de interne samenwerking in de Linie en gericht op de gemeenschappelijke communicatie over de Linie naar buiten. Zij is dus een ideale partner om de diversiteit en inclusiemogelijkheden onder de aandacht te brengen van nieuwe doelgroepen.

Verder werkt het Waterliniemuseum op ad hoc basis samen met nationale en internationale partners. Binnen deze samenwerking zal de diversiteit en inclusie een plaats moeten krijgen. Het Waterliniemuseum kent dus met name "traditionele" partners en zal dus op zoek moeten naar samenwerking met andere partners. Voor advies, verrijking en dus vooruitgang van het museum.

Het doel is de partners te overtuigen en mee te nemen naar een inclusief en divers museum en nieuwe partners hierbij te betrekken.

Het resultaat is een diverse en inclusieve groep partners die het museum ondersteunen en vooruithelpen.

De monitoring, evaluatie en verantwoording van de naleving van de code

De monitoring zal moeten worden opgezet aan de hand van concreet geformuleerde doelen per P.

De evaluatie zal na een nulmeting periodiek dienen te worden uitgevoerd en de resultaten hiervan te worden besproken met alle betrokkenen. Aan de hand van de uitkomsten van de evaluatie kunnen de doelen dan worden bijgesteld.

Verantwoording

Een vast onderdeel van het jaarverslag van het museum dient in te gaan op de uitvoering en de resultaten van de code en de gestelde doelen met betrekking tot die code. In het plan van aanpak zijn per P de doelen en resultaten geformuleerd. Het bestuur dient voor de verslaglegging zorg te dragen.

De implementatie van de Fair Practice Code

Overeenkomstig de afspraken in de sector worden de kernwaarden van de Fair Practice Code in de praktijk geïmplementeerd en toegepast. De kennis van de Code en de vijf vermelde kernwaarden worden in de praktijk zo goed mogelijk toegepast en worden gebruikt. Zij geven richting aan ons handelen, en maken ons bewust van mogelijke tekortkomingen, verbeterpunten en nieuwe mogelijkheden. Het implementeren van de kernwaarden is een continu proces van bewustwording, aanscherping van het beleid, implementatie in de dagelijkse praktijk en evaluatie.

De Fair Play Code vormt een toetsingskader voor ons dagelijks handelen.

In de fair Play Code worden een vijftal kernwaarden vermeld waarvan in het onderstaande staat beschreven op welke wijze het Waterliniemuseum deze onderschrijft en hierna handelt.

Thema 1: Solidariteit

Alle vaste medewerkers zijn ingeschaald volgens functies en loonschalen.

Bij tijdelijke medewerkers en flexwerkers wordt de p-roll constructie gehanteerd. Het

Waterliniemuseum is hiervoor aangesloten bij een uitleen organisatie die is aangesloten bij de N.B.B.U. Vanuit dit keurmerk wordt jaarlijks een audit uitgevoerd waarbij onder meer wordt getoetst of de voor deze functie geldende CAO wordt gehanteerd. De uitleenorganisatie beschikt tevens over het SNA- keurmerk. Hier wordt getoetst of de belastingregels correct worden toegepast.

Voor de inrichting van tentoonstellingen worden externe specialisten ZZP'ers ingehuurd op offerte basis. Eigendomsrechten en auteursrechten worden vooraf vastgelegd op grond van artikel 25c van de auteurswet.

Het Waterliniemuseum maakt gebruik van een eigen vrijwilligersorganisatie. Het vrijwilligerswerk is vastgelegd in het vrijwilligersbeleid. Met alle vrijwilligers is een vrijwilligersovereenkomst getekend op basis van functie, arbeidsvoorwaarden en passende vergoeding. De vrijwilligersvergoeding is beperkt tot reiskosten. Binnen het vrijwilligerswerk vindt geen vermenging plaats tussen betaalde en onbetaalde werkzaamheden of werkzaamheden uitgevoerd door personeel.

Thema 2: Transparantie

Gegevens over bedrijfsvoering worden waar mogelijk gedeeld en publiek toegankelijk gemaakt. De Fair Practice Code wordt uitgedragen en er wordt verantwoording over afgelegd.

De Exploitatiemaatschappij is transparant ten aanzien van de bedrijfsvoering: De jaarrekening wordt openbaar gemaakt via de website. Jaarlijks wordt een inhoudelijk jaarverslag opgesteld met alle wijzigingen in de organisatie en het beleid, museale activiteiten en werkzaamheden ten aanzien van beheer en onderhoud. De jaarverslagen worden gepubliceerd in een gedrukte versie en op de website.

Vanaf 2023 wordt de Fair Practice Code vermeld in het jaarverslag.

Thema 3: Duurzaamheid

Er wordt geproduceerd met het oog op de kwaliteit en de lange termijn.

Dat betekent dat er wordt geïnvesteerd in het potentieel en de ontwikkeling van werkenden en dat ruimte voor scholing en ontwikkeling worden geboden.

Scholing wordt ingezet om de kwaliteit van de dienstverlening bij de individuele medewerkers en de vrijwilligers te verbeteren. Bij de medewerkers is de scholing gericht op de functie en bij behorende werkzaamheden. Dit betreft veiligheid voor bezoekers (BHV) hospitality, en educatie gericht op de verschillende doelgroepen.

Voor alle nieuwe medewerkers en vrijwilligers is een introductieprogramma ontwikkeld. Dit programma is afgestemd op het museum en de museale activiteiten, de historische gebouwen en de natuur en natuurontwikkeling op en rond het fort bij Vechten.

In overleg met de vrijwilligers wordt jaarlijks een scholingsprogramma opgesteld waar vrijwilligers aan kunnen deelnemen. Het programma is gericht op historische kennis van de waterlinie en de educatieve aspecten, zoals rondleidingen en educatie programma's voor groepen en scholen.

Tijdens de maandelijkse vrijwilligersbijeenkomsten met vrijwilligers en intervisie dagen met het personeel wordt het beleid en de activiteiten periodiek geëvalueerd en worden op basis van de uitkomsten wijzigingen aangebracht.

Het Waterlinie is lid van de museumvereniging en lid van WAMU. WAMU is een internationaal samenwerkingsverband van watermusea opgezet vanuit Unesco. Het samenwerkingsverband onderschrijft en ondersteunt de 12 sustainable goals van de Unesco op het gebied van Water.

Thema 4: Diversiteit

Het Waterliniemuseum is een inclusief museum en draagt zorg voor de implementatie van de code Culturele diversiteit.

Dit doet zij op de volgende wijze:

Het waterliniemuseum biedt werkervaringsplekken voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt en biedt plekken voor dagbesteding aan mensen met een zorgindicatie. Het fort en het museum biedt een breed scala aan werkzaamheden waar bovenvermelde doelgroepen zich via praktijkleren kunnen worden voorbereid op een reguliere werkplek of waar een zinvolle

dagbesteding wordt geboden. De samenstelling van deze doelgroep is zeer divers qua culturele achtergrond, opleidingsniveau of leeftijd. Door deze activiteit wordt het museum een ontmoetingsplaats met veel interactie tussen mensen van verschillende achtergrond: publiek, medewerkers, vrijwilligers, werkzoekenden en mensen met een zorgindicatie. Deze activiteit werkt bovendien drempelverlagend doordat deelnemers aan een zorg of re-integratie traject familie en vrienden uitnodigen voor een museumbezoek.

De Exploitatiemaatschappij werkt bij de begeleiding van zorg cliënten overeenkomstig de uitgangspunten van het keurmerk voor de zorg (HKZ).

In de programmering van tentoonstelling is inclusiviteit een vast thema. Dit komt tot uitdrukking in de veelzijdigheid aan activiteiten (zie inhoudelijke toelichting) zoals de inrichting van de jaarlijkse kinder-expo voor ouders, grootouders en kinderen. Zowel bij de inrichting als de marketing wordt dit principe toegepast. Het resultaat is dat bij de kinderexpo relatief veel bezoekers met een niet Nederlandse achtergrond het museum bezoeken.

Het waterlinie museum draagt zorg voor het implementeren van de Code Culturele Diversiteit, door in de eigen organisatie het management, medewerkers, vrijwilligers en bezoekers hierop aan te spreken.

Thema 5: Vertrouwen

Vertrouwen heeft te maken met eerlijkheid en de bereidheid om afhankelijk te zijn van de daden van iemand anders of een groep.

Vertrouwen in een organisatie betekent dat men respectvol met elkaar omgaat, eerlijk bent in de onderlinge relaties en dat men van elkaar op aan kan, elkaar ondersteunt en bijspringt als dit nodig is.

Management en directie moeten hier het goede voorbeeld geven door transparant te zijn, en de medewerkers open en eerlijk te benaderen.

In de organisatie zijn instrumenten aanwezig om vertrouwen tussen management en medewerkers, of medewerkers onderling te versterken of een werkomgeving te creëren waarin het vertrouwen wordt geborgd.

De ondernemingsraad is een overlegorgaan van werkgevers en werknemers informatie uitwisselen en het beleid bespreken. De ondernemingsraad kent een aantal formele instrumenten om het vertrouwen tussen werknemers en werkgevers te corrigeren of te versterken, zoals informatieplicht, adviesrecht en instemmingsrecht.

De klachtencommissie: De exploitatiemaatschappij kent een onafhankelijke klachtencommissie voor de melding en afwikkeling van geschillen. De klachtencommissie is het sluitstuk bij de afwikkeling. Het merendeel van de geschillen wordt in onderling vertrouwen opgelost.

De exploitatiemaatschappij beschikken over een klokkenluidersregeling waar in medewerkers worden beschermd bij melding van een ernstige tekortkoming in de organisatie.

Hoewel deze instrumenten aanwezig zijn is de intentie dat geschillen en tegenstellingen in eerste instantie in onderling overleg en op basis van vertrouwen worden opgelost. Binnen de Exploitatiemaatschappij worden bovenvermelde instrumenten dan ook zeer sporadisch ingezet.

De implementatie van de Governance code

De Stichting Waterliniemuseum hanteert de Governance Code Cultuur en past deze actief toe. Zij heeft deze code vastgelegd in haar statuten. Het logo van de Governance Code staat vermeld op de website .

De Stichting Waterliniemuseum Fort bij Vechten heeft ten doel het integraal ontwikkelen van het Waterliniemuseum Fort bij Vechten met aanverwante activiteiten in, op, en in samenhang met het Fort bij Vechten te Bunnik. De Stichting stelt zich verder ten doel kennis en informatie met betrekking tot het cultureel erfgoed van de Nieuwe Hollandse Waterlinie over het heden en verleden toegankelijk te maken voor een breed publiek door a. De collectie te beheren en de expositie te vernieuwen en b. Innovatieve ontwikkelingen op het gebied van museale functies en educatie te stimuleren en introduceren in het Waterliniemuseum

De Stichting Waterliniemuseum Fort bij Vechten heeft gekozen om met het bestuur-model te gaan werken; Ook vanuit financieel oogpunt is het bestuur-model een juiste keuze gelet op het feit dat de omzet ruim onder de norm van 2.5 mln. bleef, die een Raad van Toezicht-model vereist.

Het bestuur van de stichting is instaat zijn controlerende functie uit te oefenen zonder verlies van enige verantwoordelijkheid en zelfstandigheid. Met name omdat alle uitvoerende taken zijn uitbesteed aan een externe organisatie

De taken en bevoegdheden van het bestuur zijn vast gelegd in de Statuten van de Stichting.

- De Stichting borgt de museale functie van het fort .
 - De Stichting fungeert als aanspreekpunt voor de stakeholders
 - De Stichting keurt het jaarverslag en de jaarprogramma's goed
 - De Stichting heeft een belangrijke taak bij de verwerving van fondsen en sponsors voor nieuwe tentoonstellingsonderdelen, wisseltentoonstellingen en museale evenementen;
- Het bestuur van de Stichting Waterliniemuseum onderschrijft de zeven principes van de Cultural Governance Code.

Principe 1: De organisatie realiseert haar maatschappelijke doelstelling door culturele waarde te creëren, over te dragen en/of te bewaren. Dit principe is verankerd in de taken en bevoegdheden van de Stichting.

Principe 2: De organisatie past de principes van de Governance Code Cultuur toe en licht toe hoe zij dat heeft gedaan (pas toe én leg uit).

Hoe de organisatie de aanbevelingen uit de Code precies toepast, en sluit aan bij omvang, rechtsvorm en besturingsmodel van de organisatie.

Het jaarverslag maakt melding van de rechtsvorm en het besturingsmodel van de organisatie.

Het jaarverslag wordt jaarlijks ter goedkeuring voorgelegd aan een accountant en geplaatst op de Website van de Stichting Waterliniemuseum Fort bij Vechten. De externe accountant brengt ten minste eenmaal per jaar in de vergadering van het bestuur een verslag uit van zijn bevindingen.

Principe 3: Bestuurders zijn onafhankelijk en handelen integer. Binnen het bestuur is geen sprake van belangenverstrengeling. Het bestuur is alert op belangenverstrengeling, vermijdt ongewenste belangenverstrengeling en gaat op een transparante en zorgvuldige wijze om met tegenstrijdige belangen.

Bestuurders zorgen voor een cultuur van openheid en aanspreekbaarheid binnen de organisatie. Het bestuur is transparant. Het bestuur legt alle besluiten schriftelijk vast.

Principe 4: Het bestuur is zich bewust van haar eigen rol en de onderlinge verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden en handelen daarnaar. De taken en verantwoordelijkheden van het bestuur zijn vastgelegd in de statuten van de stichting.

Principe 5: Het bestuur is verantwoordelijk voor de algemene en dagelijkse leiding, het functioneren en de resultaten van de stichting Waterliniemuseum Fort bij Vechten.

Het bestuur handelt bij de vervulling van zijn taak steeds vanuit het perspectief van de maatschappelijke doelstelling van de organisatie. Het bestuur weegt daarbij de artistieke en zakelijke belangen van de organisatie en die van de interne en externe belanghebbenden op zorgvuldige en evenwichtige wijze af.

Het bestuur zorgt ervoor dat de artistieke integriteit en onafhankelijkheid die voor een culturele organisatie wezenlijk zijn, worden gewaarborgd. Het bestuur doet dit zowel intern als in de verhouding met subsidiënten, sponsors, private en overige financiers.

Principe 6: Het bestuur gaat zorgvuldig en verantwoord om met de mensen en de middelen, is verantwoordelijk voor de naleving van wet- en regelgeving, het artistiek en zakelijk beleid en het beheersen van de risico's. Het bestuur maakt het mogelijk dat medewerkers vermoedens van misstanden en onregelmatigheden zonder risico voor hun positie kunnen melden bij een vertrouwenspersoon of bij de voorzitter.

Principe 7: Het bestuur voert zijn toezichhoudende en adviserende rol op een professionele en onafhankelijke wijze uit. Het bestuur vervult zijn rol vanuit het perspectief van de

maatschappelijke doelstelling van de organisatie. Het bestuur toetst of het bestuur bij de uitoefening van zijn taken een zorgvuldige en evenwichtige afweging heeft gemaakt van de artistieke en zakelijke belangen van de organisatie en de belangen van de interne en externe belanghebbenden.